

PIET HEIN

Jens Cartensen, Kopnehagen, Danska

Piet Hein bio je danski pisac, dizajner i izumitelj. Poznat je po zbirci pjesama pod nazivom *Grooks*, iz koje su pjesme objavljivane u danskim novinama s ciljem provociranja njemačkih okupacijskih snaga za vrijeme 2. svjetskog rata. Nakon kraja rata pjesme su nastavile izlaziti te su danas sakupljene u 20 knjiga (1950.-1963.). Hein ih je samostalno preveo na engleski i francuski jezik. Deset tisuća njegovih pjesama prevedeno na više od 20 jezika i tiskano u oko 1.5 milijuna kopija. Piet Hein registrirao je 3100 ideja; od prvog patenta iz 1930. za pomicanje očiju kod lutaka, pa sve do spirale *HelixHelios* (sunčani sat) koja je postavljena 1993. u dvorskom parku. Sunčani sat pokazuje vrijeme pomicanjem sjene na satu. Također, poznata je i njegova *super elipsa*, ravninska krivulja s jednadžbom

$$\frac{|x|^{\frac{5}{2}}}{a^{\frac{5}{2}}} + \frac{|y|^{\frac{5}{2}}}{b^{\frac{5}{2}}} = 1, \quad a, b > 0.$$

Stol u obliku super elipse riješio je problem sjedenja na Konferenciji o Vijetnamu održanoj u Parizu 1969. godine. Iskorištena je i za konstrukciju *Sergels trga* u Stockholmu, kao i za konstrukcije u Parizu, Kanadi i Mexico Cityju. Nadalje, trodimenzionalna vizualizacija jednadžbe, nazvana *super jaje*, postala je vrlo poznata.

Piet Hein dobio je nekoliko prestižnih nagrada kao što su *Graham Silver Bell* 1968. godine, *Storm Petersen* 1978. godine, te *Ingenio et arti* 1985. godine. Dobitnik je i počasnog doktorata na Sveučilištu Yale 1972. godine, te Sveučilišta Odense u Danskoj 1991. godine. „Soma Cube”¹ također je izumio Hein. To je sustav nepravilnih oblika načinjenih od kocaka, koji skupa čine veću kocku. Svaki pojedini dio napravljen je od maksimalno 4 kocke koje su spojene skupa svojim plohami. Uvjet je da svaki oblik mora biti nepravilan i da nije konveksan. Postoji 7 mogućih oblika s ukupnim volumenom od 27 kocaka, a povezivanjem svih dijelova može se napraviti veća 3×3×3 kocka. Piet Hein također je izumio i matematičke igre pod nazivom *Hex* i *Tac Tix*.

Literatura:

- Martin Gardner: *Mathematical Puzzles and Diversions* (Penguin Books, 1959.)
 Martin Gardner: *More Mathematical Puzzles and Diversions* (Penguin Books, 1966.)
 Martin Gardner: *Mathematical Carnival* (MAA, 1989.)

¹ U Matki 32 pisali smo o Soma kocki

